СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 295. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 20-го грудня 1939. No. 295. Jersey City, N. J., Wednesday, December 20, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, — Ред. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОМЕР ГЕЙВУД БРУН

НЮ ЙОРК. — В одним з нюйорських шпиталів помер широко читаний американський колюмніст, Гейвуд Брун. Він мав усього 51 рік. Помер на запалення легенів і серцеві комплікації. З приводу його смерти висказали слово жалю навіть президент Рузвелт і губернатор Лімен.

Брун, як журналіст, був дивним чоловіком. До життя він підходив легко. Він радше старався достроїтись до уподобань загалу, ніж загал реформувати. Він волів забавляти людей, ніж їх повчати. До людських лихих сторін він здебільша підходив гумористично, часто глузуючи з себе самого, даючи тим доказ, що він сам не без пороків. У своїй колюмні, що кілька днів до його смерти стало появлялась у „Ню Йорк Ворлд Телеграмі", він заступав „ліві" погляди. Деколи хвалив комуністів, а навіть Совети. Та водночас його дивна вдача не перешкодила йому в останніх місяцях приняти католицьку віру. Він був також головою Американської Газетярської Гільди.

АМЕРИКА ПРОДАЄ ЛІТАКИ ФІНЛЯНДІЇ.

ВАШИНГТОН. — Фінляндія дістала від Америки щось більше, ніж тільки слова симпатії. Внаслідок порозуміння між американськими фабриками літаків і американським урядом Фінляндія дістане від американських фабрик 40 наймодерніших і найскоріших морських літаків. Ті літаки були призначені для американської армії. Але в обличчі пекучої потреби помочи для Фінляндії американська армія відступила їх для останньої.

ЗАЛОГА „ГРАФА СПЕ" БУДЕ ІНТЕРНОВАНА.

МОНТЕВІДЕО. — Правдоподібно залога бойового корабля „Графа Спе", що отсе пустилась до аргентинського берега, буде інтернована аргентинськими властями. Капітан корабля, Лянгсдорф, перед газетярами заявив, що затоплення цього корабля було одиноким розумним виходом. Він не хотів наражати коло тисячі своїх молоденьких моряків на певну смерть.

Проте знавці далі ломлять собі голову над тим, чому до того висновку прийшли німецькі власті. Одні кажуть, що „Граф Спе" в боротьбі міг іще наробити чимало шкоди чужим кораблям і щонайменше один з них затопити. Та він настрашився боротьби. Англійці навіть саркастично твердять, що німці хоробрі лиш тоді, коли йде про затоплювання маленьких безборонних торговельних кораблів. Колиж натрапили на першу битву з воєнними кораблями, то втекли до невтрального порту. Інші кажуть, що корабель „Граф Спе" мусів бути дуже ушкоджений, коли не хотів звести ще одної битви.

ДАЛЬШІ РОЗШУКИ СЕРЕД ПОЛІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський спеціяльний прокуратор Еймин заявив, що всі стаційні команди поліції на терені Бруклину є предметом розшуків за хабарництва. Недавно потягнено до судової відповідальности 10 поліційних ляйтнантів і одного сержанта. Це тільки початок, заявив Еймин. Найбільше хабарництва деякі поліційні урядники виявляли в ділянці „бондування" проступників.

АМЕРИКАНСЬКІ КРАЇ РАДЯТЬСЯ.

МОНТЕВІДЕО. — Американські краї ще дотепер дуже обурені тим, що воюючі краї не шанують їх постанов здержуватись від боротьби на невтральній морській смузі, широкій 300 миль. Всі вони рішили придумати якісь кари для воюючих сторін, що ту постанову поламають. Як кару деякі з них пропонують це, що коли воюючі краї будуть зводити битви в невтральній смузі, то невтральні порти не допустять нікого з воюючих кораблів до себе, навіть коли вони будуть ушкоджені та потребуватимуть негайної помочи. Та над тим питанням американські краї ще дискутують. Бо деякі з них є того переконання, що треба зробити ріжницю між тими воєнними кораблями, що обороняють цивільне мореплавство, і тими, що те мореплавство нападають.

ЧИ Є БРАК ФАХОВИХ РОБІТНИКІВ?

ВАШИНГТОН. — Конґрес Промислових Орґанізацій подав до відома, що вістки, які нині кружляють серед деяких промислових і політичних кол, начебто в американськім промислі був брак факових робітників, є неправдиві. Їх навмисно пускають деякі люди, які хочуть у той спосіб здискредитувати помічну акцію уряду безробітним. У юніях є багато фахових робітників, що ще не можуть дістати праці, говорить К.П.О.

30 СЛІДСТВА В КОМІТЕТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Перед слідчим конґресовим комітетом, що розглядає діяльність комітету взаємовідносин праці, зізнавав місцевий директор цього комітету з Синсинаті, Филипс, і сказав, що деякі відомості про діяльність його комітету на спеціяльне прохання деякі редактори газет здавлювали.

ЯК У ЧАСАХ ПЕРЕД ПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

Джордж Снел, 19-літній студент Гарвардського університету, вибрався на полювання на сарни в ліси коло Ню Бронсвику в Канаді з луком і стрілами. Він випускає зо свого лука стріли 10 цалів довгі, які можуть долетіти на віддаль 270 ярдів. Він каже, що куля, чим далі летить, тим слабше бє, а стріла з лука задержує свою силу удару до самого кінця лету.

ПОЛЮВАННЯ ВИПОРОЖНИЛО МІСТО

Як кожного попереднього року, так і цього ціле місто Бигз, у Каліфорнії, опорожнілo, бо принаймні половина його дозрілого населення вибралася на полювання. Кажуть, що на щастя кожному мисливому закон дозволяє вбити лише дві серни, бо інакше господарське й промислове життя міста булоб здержане на довший час.

ЗНАЙШЛИ ОДНОРОГА

Куратори відділу птахів в Академії Природничих Наук у Філядельфії відкрили в джунглях Болівії, в Південній Америці, птаха, подібного до індика, з рогом на чолі, довгим три цалі. Вони назвали його птахом однорогом.

Про існування такого птаха ходили чутки вже давно, але фаховим природникам не вдавалося ніколи його описати або піймати.

ПРОМІНЯВ СІНО НА ДІЯМАНТ

Герман Ланз, 56-літній самотній фармер з Нютону, в Айові, зайшов до крамниці діямантів, оглянув кілька, вибрав один і спитався за ціну. „Дам вам за цього 20 тон сухої конюшини", запропонував купцеві. „Згода!" — сказав купець.

Сіно з конюшини підскочило недавно з 8 до 11 долярів на тоні.

ЩАСЛИВИЙ УПАДОК

З вікна на другому поверсі мешкання своїх родичів у Бофало впав 2-літній Данйел Бридж. Родичі схопили його й повезли до шпиталю, де лікарі ствердили, що він зовсім здоров. Розсліди поліції показали, що дитина впала на скручену гумову кишку до поливання травника.

ТРАҐІЧНИЙ ВИПАДОК НА ОЗЕРІ В ОНТАРІО

В неділю, 15. жовтня ц. р., 4 людей з Вінніпеґу, а саме Геррі Ескотт з жінкою і братя Боб та Стюарт Огілві, вибралися на лови над озеро Лонґ Пайн. Вони переплигували озеро на вузенькім човні індіянського типу. Є здогади, що човен перевернувся і всі вони потопилися. На другий день при березі знайшли човен, весла і дві шапки, а 19. жовтня на озері знайшли тіло Геррі Ескотта. Пошукування ведуться далі.

ЗІР ЯК ДЛЯ МАШИНІСТА

Один з машиністів залізниці Лігай Велі прочитав в одній газеті, що виходить у Гейзелтоні, Па., оголошення, що хтось там згубив собаку. Машиніст пригадав собі, що, їдучи на льокомтиві, він побачив в одному місці собаку, пійману в капкан. Він написав тому, що подав оголошення, і цей справді знайшов свою собаку, пійману в капкан.

З ФІНСЬКО-СОВЄТСЬКОГО ФРОНТУ

СВАНВІК (Норвеґія). — Совети заняли той невеликий шмат землі, який лучив Фінляндію з підбігуновою смугою. В Карелії совєтська армія зазнає далі поразок. Доносять про розторощення совєтської частини з яких 7,000 жовнірів. Від початку війни знищено Совєтам 212 повзів. Усе те так лютує Сталіна, що він заповів чистку серед командантів, що борються на фінському фронті.

ПІЙМАЛИ ГРАБІЖНИКА

На грецькім кораблі „Неа Гелляс", як він причалив до берега в Ню Йорку, федеральна поліція арештувала грека Спаноса, одного з пятьох греків, що брали участь у двох великих грабіжах у 1935 і 1936 роках та забрали в них добичи понад два міліони долярів.

Три інші учасники тих грабіжів уже піймані й засуджені, з один іще знаходиться на волі.

ХОЧУТЬ ПРОГИБІЦІЇ

Виборці повіту Вашингтон у стейті Алабама рішили 744 голосами проти 201 перейти на прогибіцію. На будуче в повіті горівку буде могти продавати лиш уряд.

ВЖЕ ВСІ ПІШЛИ ДО ФЛЬОТИ

Почтар з Нелскота, в Орегоні, дістав до вивішення в почтовім уряді оголошення департаменту фльоти, яке закликало чоловіків у віці від 18 до 31 року життя зголоситися на службу до фльоти. Почтар відписав: „У місті нема вже таких чоловіків. Було їх два, але оба вже служать у фльоті".

ПОМЕРЛА МАТИ 11 ВОЯКІВ

У Вінніпеґу померла 79-літня пані Сузен Вуд, знана в цілій британській Імперії з того, що одинацять її синів брали участь у світовій війні. Пять з них погибли на полі битви.

Покійна родилася в Анґлії, але останніх 34 роки жила в Канаді. Ввесь час живо інтересувалася долею повернулих вояків. В день миру, 11. листопаду, та при інших подібних нагодах вона надівала медалі, якими її сини були нагороджені за добре виконану службу у війні. Медаль було так багато, що вони просто вкривали її груди.

ЗГАДУЄ ЗА СТРАШНІ ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА

БУКАРЕШТ.— Проф. Олександер Кошиць одержав з Румунії листа від одного визначного громадського діяча (надніпрянця), в якому читаємо між іншим таке:

„Місяць тому був я в Чернівцях. Там іще лишилося трохи втікачів з Карпатської України. З Галичини тікали лише поляки. З українців нікого ще не було. Про польські знущання над українцями перед відходом поляків, думаю, певно знаєте добре з ґазет." Описуючи страждання українського народу в Галичині в останніх днях польського панування, кажеться, що ті страждання „можна хіба порівняти з тортурами Чека в Еспанії, хоч там таки не закопували живцем людей, звязаних дротом . . ."

Розпняли українського священика.

Цей лист згадує тільки про те, що дійшло до Черновець з поблизької границі. Він каже, що це Божа ласка, що поляки мусіли так скоро втікати і не мали часу розпинати наших людей.

„. . . тому вони розпняли тільки одного українського священика, Білинського в Кутах, на самім румунськім кордоні. Його дружині приказали ссати кров з ран свого чоловіка . . . Чи не сам дідько позалізав у душу тих людей?"

Згадка про життя в Румунії.

В тому самому листі є ще згадка про українське життя під румунським чоботом. Читаємо про це таке:

„Місяць тому підписано з румунським урядом згоду: українці дістали право зорганізувати свою українську спільноту. Реальних наслідків з цього покищо дуже мало, майже нічого. Але можливо, що згодом щось буде. Це залежатиме від того, як розвиватимуться світові події".

БУНТИ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК.

ПАРИЖ. — Французькі ґазети подають відомості, одержані з Чернівців (Буковина), з яких виходить, що серед совєтських військ у Західній Україні й Білорусі шириться невдоволення і є бунти.

ПОКИДАЮТЬ ФРОНТ.

СТОКҐОЛЬМ (Швеція). — З совєтсько-фінського фронту доносять, що деякі совєтські частини не хочуть битись, розвязують себе, а жовніри розлітаються, переходячи на фінський бік.

ЧИЯ РУКА: СТАЛІНА, ЧИ ҐІТЛЄРА?

ПАРИЖ. — Польські джерела подають, що вже зачалося переселювання українців і білорусів із земель, що є тепер під німецькою окупацією. Поляки пишуть, що Сталін не був за це переселення українців і білорусів під Совєтами, але мусів у тому уступити Ґітлєрові, що на це наставав, бажаючи забрати з Галичини і Волині німців.

ПОЛЬЩА У НОВИХ ПЛЯНАХ ҐІТЛЄРА.

ПАРИЖ. — Згідно з найновішими націстичними плянами, має бути створена польська буферна держава над самою совєтською границею, що матиме 40,000 квадратових миль. На цьому просторі має знайти місце коло 20,000,000 поляків і жидів. Таким чином буде знесений люблинський „жидівський резерват", а на його місці має бути польсько-жидівський резерват", бо на таке подобалаб ота нова польська держава. На тих просторах живе тепер до 14,000,000 поляків. Булиб там переселені всі жиди з інших давніх польських територій, що тепер сталиб чисто німецькими. Як кажуть, та нова Польща булаб одною з найбідніших земель у світі.

ВЕЛИКІ БРИТИЙСЬКІ ПЕРЕМОГИ.

ЛОНДОН. — Британське командування подає про „славну перемогу", згадуючи про панцирника „Графа Спе", а крім того про затоплення німецького кружляка в гирлі Лаби, в німецькій пристані, якого доконала британська субмарина „Урзула". А друза британська субмарина майже розбила другий друга британська субмарина майже розбила. Була це субмарина „Самон".

НІМЦІ ТАКОЖ РАДІЮТЬ.

БЕРЛІН. — Німецькі воєнні комунікати вважають, що „Граф Спе" сповнив гідно свою службу і видержав бій із „сильнішим" ворогом, маючи тут на увазі, що по британській стороні були три кораблі. Комунікат не признає, щоби британським субмаринам вдалося затопити німецький кружляк при гирлі Лаби, чи на морі. Зате підносить „велику німецьку перемогу, згадуючи про те, що 44 британські літаки пробували напасти на німецькі укріплення на Північнім морі, але без успіху. Комунікат каже, що в боротьбі з німецькими летунами зістрілено 34 британські літаки біля острова Гельголянд, де боротьба у повітрі тривала майже дві години. При тому пропало тільки два німецькі літаки. А британський комунікат подає, що тільки 7 літаків не вернулись назад, та що британські летуни зістрілили 12 німецьких літаків.

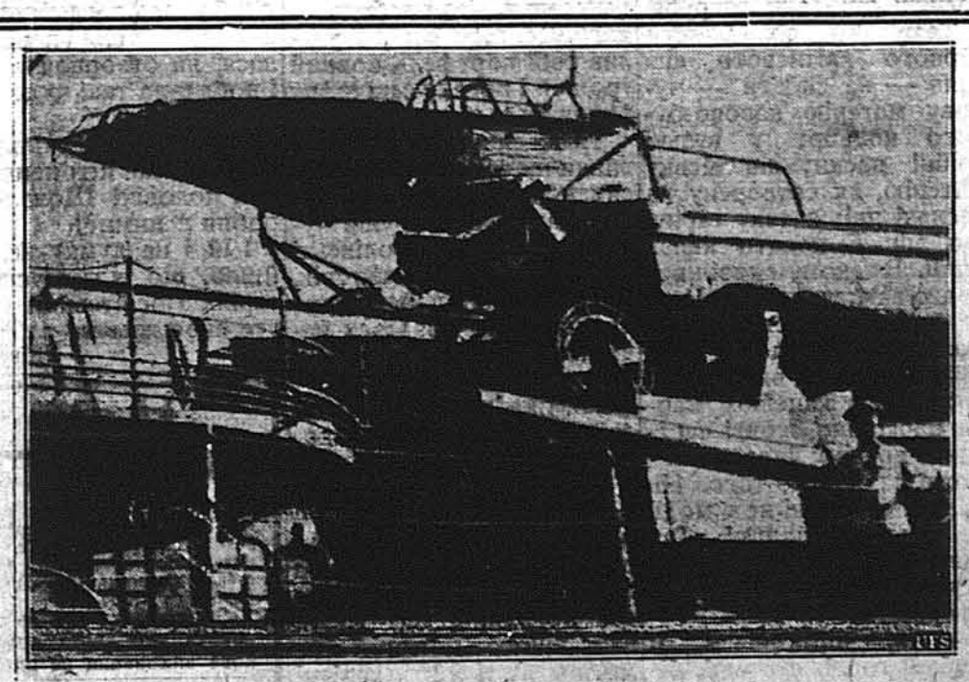

НА ЧЕРДАКУ „АДМІРАЛА ҐРАФА СПЕ".

Радіова світлина з верхньої частини німецького воєнного корабля „Адмірала Ґрафа Спе", як він заплив до порту Монтевідіо після бою з англійськими воєнними кораблями. На верхній частині світлини видно літак з обстріленим передом і задом. 36 жовнірів згинули на цьому кораблі в цьому бою.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published rally except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНЯЛИ МАСКУ

Війна Росії проти Фінляндії, що спершу виглядала на повторення війни Німеччини проти Польщі, вже тепер обявляється як її противенство.

Спершу все виглядало на те, що повториться німецько-польська війна з добрим придатком. Було між Німеччиною в першому випадку й Росією в другому, та між Польщею й Фінляндією стільки схожих точок; що мало людей сумнівалися в те, що війна Росії проти Фінляндії піде по лінії війни Німеччини проти Польщі. І тут і там одна сторона переважала другу кілька разів величиною держави й масою населення. І тут і там менша країна мала обороняти довгу границю, що давало перевагу державі з масою вояків. І тут і там агресивна сторона мала велику перевагу в повітрі.

Одначе, як це кажуть військові люди, властиву вартість усякої армії можна пізнати аж у війні. Що саме уявляє собою російська армія, ніхто по правді не знав. Щоправда, вона билася десь на Далекому Сході проти японців, але який був вислід цеї боротьби, а головно як це вона билася, мало хто докладно по правді знав. Заняла вона щоправда західню Україну й Білорусь, але заняла їх майже без бою від відступаючих справжніх окупантів німецьких вояків. Отже війна Росії в Фінляндії була справді щойно першою пробою дійсної вартости російської армії, як бойової одиниці.

Як випала ця проба, можемо догадатися. Доносять з Европи, що німецькі генерали зовсім не криються зо своєї радости, що їх союзник у Фінляндії дістав такого доброго прочухана. Газетні кореспонденти наводять слова одного чільного німецького генерала: „Це добре сталося, що московський медвідь дістав кулаком по носі. Він думав, що йому ніхто не можже нічого зробити, коли він має міліон жовнірів. Нині Сталін і Ворошилов уже бачать, яка ріжниця заходить між німецьким генеральним штабом і російським генеральним штабом та між німецькою й російською армією".

Великі надії, мовляв, повстають у головах німецьких генералів на вид невдач московського союзника. Передовсім вони певні, що як прийде до підписування нових угод між Сталіном і Гітлером, то Сталін буде багато більше уступчивий. Дехто навіть сподівається, що російська диктатура в короткім часі віддасть німецькому генеральному штабові завдання реорганізувати совєтську армію. З огляду на те, що армії не можна реорганізувати, не опанувавши господарської системи Росії, то німецькі кола видно сподіваються захопити вже в короткім часі російське економічне життя під свою контролю.

У тому самому напрямку, мовляв, штовхають Росію й інші події. Наприклад, викинення Росії з Ліги Націй зриває її звязки з демократичними краями й закріплює тим більше московське зближення з Німеччиною.

Чи дійде аж до таких консеквенцій, нині очевидно годі ручити. Одначе що фінляндська кампанія розкрила низький стан російської армії, це вже певна річ. Навіть остаточна поремога Росії цього вражіння не затре.

Сучасне положення української справи

(Реферат д-ра Л. Мишуги, виголошений на Восьмім Конгресі Обєднання Українських Організацій в Америці в Ню Йорку дня 2. грудня 1939.)

(Докінчення).

IV.

Ось так виглядає положення української справи на міжнародній арені. Та поза ним є ще 45 міліонів живих українських людей зо своїм власним думанням і зо своєю власною волею. Подавляюча більшість отих людей є тепер під Советами. Але під Советами, чи під іншими окупаціями, так є, що український нарід не має можности виявити в свобідний і законний спосіб своє політичне вірування. Навпаки, український нарід є поставлений у таке положення, що мусить, щоб себе рятувати, складати всякі вірнопідданчі політичні заяви, за винятком такої, що відповідає його душі. Це трагічне положення може нанести українській визвольній ідеї необчислимі шкоди. Воно може багато людей зневі рити і заломити та звести з правильного шляху боротьби за самостійну Україну. Воно може заставити наших людей вдоволятися „советською соборністю" чи добачувати в Советах рятунок України перед загрозою „німецької навали на схід". Воно може загнати декого до того давнього політичного москвофільства, яке проповідував Драгоманів, а яке було противне державній самостійності України, добачуючи великі користі для України в її злитті з Росією, яка свого часу ніби зліквідувала турецько-татарську небезпеку та допомогла українському народові скольонізувати степи, а тепер готова оборонити Україну перед Гітлером і Польщею. Політичне москвофільство таксамо небезпечне, як політичне польонофільство. Воно ще недавно виринало в ріжних видах як от „Схід Европи", „Новий Восток" чи „Зєдинені Держави Східньої Европи". Очевидно, що тепер, коли Совети загарбали ще й ті західньо-українські землі, що так багато витерпіли від польського терору, ота пропаганда, звернена проти самостійної України, готова набрати ще більшої ваги. І отсе є одним з головних завдань української імміграції, в Европі й тут в Америці, щоб тому політичному москвофільству протиділати і видвигати з найбільшою силою справу самостійної України, як тепер більш актуальну, ніж колинебудь передше, з огляду на небезпеку большевізації Европи, що може бути льогічним закінченням теперішнього европейського конфлікту.

Але не можна забувати і за польську небезпеку. Тому треба далі виясняти, що Польща як не була так і надалі не може бути ніяким „християнським" чи „західньо-европейським" заборолом, який був би в силі здержати большевицький наступ проти европейської культури і релігії. Затеукраїнський нарід, а зокрема міліонові українські селянські маси вже дали доказ того, що большевицька наука їм чужа, що вони її не визнають, а те невизнання оплачують міліонами жертв. Ми мусимо далі звертати пильну увагу на польську пропаганду про т. зв. польську „місію", бо бачимо, що тепер при одним столі, й у дружбі, є вже й польський генерал Сікорскі, премієр нового польського уряду, і д-р Едвард Бенеш, бувший чехословацький президент, що тепер стоїть на чолі нового чехословацького уряду, що повстав за границею і має визнання аліянтів. Д-р Бенеш є відомий зо своєї советофільської політики. Для нього Україна є і буде тільки частиною Росії. А тепер, у випадку дружби з Польщею, ще й частиною Польщі. Берім іще під увагу, що д-р Бенеш і ген. Сікорскі закрили себе тепер світовими демократіями, запевнивши собі при перемозі тих демократій відновлення давньої Чехословаччини і Польщі. І ось у тому є т. зв. „демократичний сук" української справи, коли брати на увагу українську імміграцію, що йде з „демократичним бльоком" і хоче добитись того, щоби перемога демократії означала також і перемогу справи визволення України.

При нашій праці мусимо виходити з заложення, що так, як справи тепер представляються, то як аліянти так і Німеччина не зацікавлені українською справою в такий спосіб, щоб вона була для них актуальною, себто щоб вони були змушені сказати щодо неї якесь слово, або що важніше: перебрати на себе супроти України якесь зобовязання. Україна й українська справа уміщені щонайвище у тих загальних фразах, що їх пускають воюючі сторони, коли говорять про „новий порядок" в Европі й боротьбу з „насильством". Та з таких фраз може український нарід надіятись найвище колись якихсь полекш на якихсь своїх територіях, але ніколи самостійної України. Бо самостійна Україна це така велика і важна проблема, яка не може вирости за ніч чи припадком десь при якихсь міжнародніх переговорах або торгах. Тому, коли демократія аліянтів має бути справжньою демократією, то вона не сміє і не повинна говорити про насильство, доконане над чеським чи польським народом, а поминати насильство над тим українським народом, який є самим уже числом населення малощо не вдвоє більшим від обидвох згаданих народів. Тому треба нам звідси з Америки змагати до того, щоб заставити сказати слово про Україну великим демократіям. І також д-р Бенеш та ген. Сікорскі мусять ясно сказати, що вони, як демократи і представники нової Чехословаччини і нової Польщі, думають про цю справу. Як так не станеться, то на новій міжнародній конференції для замирення світового матимемо до діла з новим обманом, чи із якимсь новим підступом, що буде квестіонувати не тільки українську державну самостійність, але можливо й саму українську національність... Отже тепер треба нам усім знати, хто є партнером великих демократій і яке є їх всіх відношення до українського народу та його державницьких і самостійницьких змагань.

Ми вповні розуміємо дипльоматичні трудноші, звязані з виясненням відношення демократій до України, але дипльоматичне хитрування не може йти аж так далеко, щоб вони могли збувати це питання цілковитою мовчанкою. Український нарід уже раз дістав був від демократій армію царського генерала Денікіна і польського генерала Галера, що добивали українські армії, коли вони кривавились у боротьбі з червоною тиранією і польським насильством. Таке саме може статись і тепер, коли український нарід підніметься будувати свою державу на руїнах Советів. Коли тепер Совети напали на бідну Фінляндію, то британський премієр, хоч як тупцює біля Советів, а таки здобувся на те, щоб у парляменті хоч пожалувати Фінляндію і висказати в імені уряду „deep regret". Чогось подібного не сказали ніколи ці демократії про Україну, хоч український нарід гинув від советського насильства міліонами. Оте все треба демократіям сказати, зглядно їм пригадувати. І вимагати зміни. Принаймні покищо такої, щоб висказали „глибокий жаль", що через насильство маємо в Европі 45 міліонів українського народу, який живе під постійним терором.

І здається, що треба натискати також і на націстичну Німеччину, щоб вона сказала якесь слово про Україну, бо так виглядає, що для неї справа України це тепер наскрізь домашня справа Росії. Та найважніше те, що Німеччина захопила українську землю і не сказала, що хоче з нею робити. Отже вже й з цього боку є з нею порахунок. Тільки що ми в тому напрямі нічого тут зробити не можемо, бо не маємо з Німеччиною ніякого звязку. Зате маємо доступ до демократій, принаймні — формальний.

V.

З того, що досі сказано, виходить ясно, що український нарід може числити тільки на свої власні сили. Не знаємо, що вийде з наших заходів в аліянтів, чи там у світових демократій. Але певно знаємо, що всеросійська концепція, яка прибрала тепер вид московсько-большевицького імперіялізму, мусить довести Совети до остаточної заглади та що на руїнах Советів відродиться самостійна українська держава таксамо, як вона відроджувалась на руїнах царату. І як розпалася царська Росія, що пробувала заняти місце „Третього Риму", так розпадеться і СССР зо своїм Третім Інтернаціоналом. До цього моменту треба українському народові готовитись і прихід цього моменту своїм діянням приспішувати. З цього не виходить, що ми хочемо нищення московського народу і його поневолення. Щоб нас хто зле не розумів, зазначуємо, що ми бажаємо московському народові, як і польському, свобідного життя на їхніх власних землях. Ми хочемо жити з ними в згоді, як добрі й культурні сусіди. Ми також не є проти того, щоб свобідні словянські народи, як український, московський, польський, чеський, словацький і т. п., по тім, як стануть цілком свобідними і незалежними, не ввійшли в якийсь ближчий чи дальший словянський союз. Ми не маємо нічого проти того, щоб ціла Европа перемінилась у федерацію вільних народів і держав. Але в першу чергу вимагаємо примінення засад примітивної справедливости до 45 міліонів поневоленого українського народу, а тимсамим до визнання самостійної й незалежної України принаймні великими демократіями.

Останні події, що зайшли на українських землях в Европі, не міняють у нічому дотеперішнього засадничого ставлення української справи в Америці з боку американських громадян українського роду. Тому думаю, що Восьмий Конгрес „Обєднання" тільки потвердить те, що висказав у 1924 році Другий Конгрес „Обєднання", коли обговорював тоді відношення до Радянської України, яка, як відомо, славилась тоді великими успіхами „українізації". Отже Другий Конгрес тоді ствердив, що т. зв. „Радянська Україна" це політичний твір, накинений українському народові зовнішньою силою, московською комуністичною партією. Супроти цього рішив таке:

„Уважаючи теперішній комуністичний уряд Великої України урядом окупаційним, Другий Всеукраїнський Конгрес заявляє, що всі договори цього уряду і всі зобовязання не є обовязкові для українського народу, бо зроблені в його імені чужою йому владою, в якій він не бере ніякої участи.

„Другий Всеукраїнський Конгрес уважає, що скинення диктатури московської комуністичної партії, привернення демократичного ладу і закріплення української державности є черговим завданням українського народу".

Щоби повстала вільна Україна, мусить зникнути польська „ягайлонська" ідея і мусить бути розбита „панросійська" ідея. Доперва тоді буде місце для справжньої соборної України, як самостійної держави. Богдан Хмельницький, коли вдумався в українсько-польський спір і поглянув на нього з історичної перспективи, прийшов до такого переконання, що є тільки один вихід: „Хай одна стіна з другою вдариться!" А тепер прийшов той час, коли українська державницько-самостійницька „стіна" мусить зударитися з Москвою і вийти з цього удару переможною, якщо український нарід має визволитися з „саветской родіни" і стати власником і споживачем плодів своєї праці та самостійним і повноправним господарем своєї землі.

VI.

Хтож цього доконає? Сам український нарід. Але так є, що навіть за польської неволі могло бути хоч на західньо-українських землях якесь таке представництво, що мало сяку таку можність маніфестації волі українського народу навіть у польському соймі. Правда, й там не давали поляки говорити українським послам. Правда, й там навіть не втягано до соймового протоколу внесків за автономію краю, але все-таки була можливість піднести сякий такий протест, і то в такий спосіб, щоб і світ міг почути про українські кривди і домагання. Зате під Советами в Україні все мовчало й мовчить далі, бо, кажучи саркастично за Шевченком, там усе „благоденствує". Там так „ідеально", що взагалі не було потреби ніколи за 20 років нікому з українських представників щось проти Москви сказати, чи її десь за щось скритикувати, чи пожалітись на якийсь її розпорядок, що кривдить Україну. Ось такий „ідеальний" спокій і таке „ідеальне" вдоволення зо Сталіна й Москви буде тепер і на західньо-українських землях. Тепер і звідтам не підніметься ніякий голос протесту, чи такого бажання, щоб Україна стала самостійною. Червона тиранія подбає, щоб усі ті вияви протесту були там зліквідовані в такий спосіб, щоб за границю не дійшов про це ніякий голос.

Розправитись у відповідній хвилині, вбройно, з ворогами, це буде завданням українського народу, що живе на рідних землях. Маючи цей момент на увазі, як і це, що український нарід тепер на рідних землях немова, бо живе під терором, українське громадянство в Злучених Державах і Канаді мусить перебрати на себе завдання передати своїм краям і урядам, як і цілому світові, політичні домагання українських мас в Україні. Так є, що ми мусимо говорити хвилево за ввесь український нарід, бо він сам не може висказати свобідно своєї волі. Навіть не можуть тої волі висказати свобідно ті українські політичні представництва, що живуть по европейських краях. Усі вони є до певної міри під обухом. А хоч той обух є ріжний, в одній державі дуже тяжкий, а в другій лекший, то проте він є нічим іншим, а тільки обухом, який придавлює, а часами і цілком нищить таку активність, яка є в інтересі незалежної й соборної України. Одні ми, тут і в Канаді, яким українська справа дорога, бо вона в нашій крові, і які ту справу добре знаємо й розуміємо, і яким Рідний Край нераз давав мандат його заступа-

Олександер Далош.

МАТЕРІЇ

А тимчасом його батько зовсім не служив у магістраті, та Посвітський вважав за відповідне сказати таке, коли вже мав на собі темно-синій одяг.

Ріжні-преріжні справи виринули у звязку з одягом: він не знав, чи має дати собі вшити одяг з одним чи з двома рядами гудзиків, чи має носити модні широкі штани, чи триматися консервованої форми? Шойно як усе те обдумав, приходило найважніше і найтяжче питання: до котрого кравця дати вшити? Це було нелегко, бо хотів бути якнайелегантніший, а не знав ні одного кравця. Бо він усе купував готові одяги. Тому мусів порадитися в тих товаришів, які зодягалися якнайкраще:

— Не гнівайтеся, пане товаришу, чи не моглиб ви мені поручити доброго кравця, який вшив би мені порядний темно-синій одяг?

— Чомуж би ні! Всі мали адреси.

— А кілько треба буде заплатити за вшиття? — допитувався він далі. — А який фасон, підшивка?

— Шістдесять, — відповідали — сімдесять, вісімдесять.

— Гм, гм...

Він збентежився, бож сам усього заробляв сто вісімдесять злотих на місяць. Після довгої наради із самим собою, постановив таки жити якнайощадніше і на Різдво замовити одяг, щоб, гарно зодягнувшись, почати гарне життя серед жінок.

Так то він обмежувався й мріяв далі лежачи на отомані:

— Знаєте, ласкава пані, мимрив він собі під носом — я люблю гарні, скромні пані, стрункі білявки з синіми очима... Хочу мати ілюзії, жінка повинна зберегти на собі цвітовий пил, наче метелик... Ах, притьмарене світло... ідеали...

Так то минало його приватне життя аж до квітня, та темно-синій одяг усе ще не був готовий.

Посвітський міг відложити місячно всього яких два злоті, то до кінця квітня була це дуже маленька сумка. Тимчасом гарна темно-синя зимова матерія була вже на ці весняні дні таки загруба.

Тому то він одного гарного квітневого дня взяв — на сплати — чудову матерію кавово-бурого кольору, у вузькі срібні паски; англійську матерію, як сотворену на весняні дні; а таку гарну, що міг її носити князь Валії. В такому одязі, проходжуватися по корзі, чи це не рівнялося триумфальному походові? Краватка кольору винограду, бронзовий капелюх марки Барсоліно, жовті черевики, дрепові скарпитки і може палиця до того. Ні, палиці сьогодні не в моді, не візьмемо палиці. Так святочно причепуреному ступати з жінкою корзом і говорити:

— Ах, дорогенька! Я люблю гарні, скромні, біляві жінки, з синіми очима, стрункі...

Так жив він до червня. Потім треба вже було подумати про літній одяг, годіж провести літо в кавово-бурому одязі. Взяв чудову легку матерію, знову на сплати. Тепер уже мусів платити місячно шістьдесять злотих. Але матерія, варто було поглянути! Голубино-сіра, тонесенька, то-то буде одяг! До того всього уявляв собі портфель повний грошей і посаду секретаря головного директора.

Така елеґенція і гарні жінки ще ніколи йому і не снилися, як він їх собі тепер малював їх в уяві чудові любки, королівські гарні постаті, що чоловік, з яким вони переходять вулицею, почувається наче королем! Це раз життя, чудове і радісне!

Рік пізніше, в холоднувате літнє пополудне—коли жінки проходжувалися з приємністю в запашних імпрегнованих плащах — переїхало його авто. Чудове 8-циліндрове авто обробило Посвітського так докладно, що лікарі вже нічого помогти не могли. А в його валізці було сім ріжних штук матерій на одяги, зновуж у шуфляді в бюрку лежало їх чотири. Зате Посвітський умів жити.

У бюрі наче не бракувало його, щойно по двох днях запримітили, що його нема, а щойно на третій день довідалися, що він уже не живе. Ніхто не дивувався, вважали це самозрозумілим, що він відійшов так незамітно. Лише господиня перелякалася, як отворила валізку і побачила такі чудові матерії.

— Боженьку! скільки то матерій мав цей непотрібний чоловік! Щож то він робив з ними?!

І їй і на думку не прийшло, що в тих усіх матеріях Посвітський бачив усе своє життя.

(Кінець)

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчак. З передмовою Л. Нигрищького. Ст. 128. Видавництво „Українська бібліотека". Видавець Іван Тиктор, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалися йому діти.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в „Свободі":

"Svoboda"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ти і в його імені говорити, маємо моральне право й обовязок передавати світові ту волю українського народу, яку він нам передавав, коли ще мав змогу вдержувати з нами якийсь звязок.

Коли говорити про таку організацію як „Обєднання", то вона може виказатись представництвом ріжних українських установ, політичних, культурно-освітніх, гуманітарних чи мистецьких. Усі вони, включно до такого політичного тіла як Українська Парляментарна Репрезентація західньо-українських земель чи до представництва Карпатської України, звертались до „Обєднання" у політичних чи інших справах, шукаючи тут попертя. „Обєднання" було речником отих краєвих комітетів, що будували по західньо-українських селах читальні чи Народні Доми при помочі жертв української іміграції в Америці, які висилано через „Обєднання". А ось тепер упродовж останнього тижня звернулися до українців в Америці через „Обєднання" през. Августин Волошин, Український Комітет при Міжнароднім Червонім Хресті в Женеві, Студентський Комітет у Відні, Допомоговий Комітет у Празі. А в листі Товариства Прихильників Української Господарської Академії в Подебрадах з 30. жовтня б. р. пишуть нам:

„...ми самі тут своїми слабими силами матеріяльними не втримаємось. Стороньоїж помочи, ні з німецької, ні з чеської сторони, чекати нема підстав.

„Єдина надія лишається на українську імміграцію в Америці, її організовані сили для помочи Краєві — Обєднання Українських Організацій в Америці.

„Отверто і прямо признаємося, що за сучасної ситуації сподіваємося лиш на Вашу поміч..."

„Обєднання" впродовж 17 років співпрацювало з кожним із краю чи іміграції, хто звертався до нього у якійсь загально-народній справі. І тому воно було завжди виявом справжньої волі українського народу. Ту волю воно репрезентувало ось тут на американському грунті й далі її репрезентує. І тому далі повинно боронити, тут в Америці, й де буде треба, ввесь український нарід під усіми окупаціями і перед усіми окупантами. Воно повинно далі протестувати проти поневолення України і далі домагатися здійснення справжньої волі українського народу, що була виявлена у державних актах з 22. січня 1918 року, коли проголошено незалежну У. Н. Республику, в акті з 1. листопаду 1918 року, коли повстала З.У.Н.Р., і в акті 22. січня 1919 року, коли була проголошена злука згаданих республик і всіх українських земель в Одну Соборну Українську Народню Республику.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. There will be a **yearly meeting** of the Wilkes-Barre U. N. A. Branch 157, Sunday, December 24, at Sts. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church immediately following Mass. All baseball and basketball members are requested to be present. Reports of the year will be made, elections of officers for 1940 and matters of vital importance will be discussed. — John Zwaryez, Sec'y.

ВЕСТ САЙД НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Тов. Свобода, від. 194., відбудуться 23. грудня, в годині 8. ввечір, під ч 568 — 9. Евеня. Проситься членів прийти на річні збори. Буде звіт уряду і контр. комісії, вибір нового уряду на 1940. рік. Хто з членів не буде присутний на річних зборах, підлягає карі: урядник 1 дол., член 50 ц. — Г. Заканич, пр.; С. Гнатишин, фін. секр.; Т. Пітула, кас.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ".

НА РІЖНІ ТЕМИ

МИ НЕ ГІРШІ.

Частенько приходиться нам почути заклики: Берім собі примір з розумних американців! Чому нам не робити, як американці? Коли американці це можуть, то чомуж би ми не могли?

Справді, здавалосяб, нема причини, чомуб ми не могли зробити те, що американці роблять. Чому мали би бути американці кращі, чи ліпші за нас? Видимої причини чи основи на це нема.

Всетаки, коли приглянутися ближче, побачимо; що не в усім ми подібні до американців. Ось, наприклад, відкриваємо першу-ліпшу американську газету й побачимо в ній багато писанини про книжки. Відкривши так просто навгад одно число „Ню Йорк Ворлд-Телеграму", бачу там статтю книжного критика про найріжніші книжки про спорти, коней, авіяцію; про професії; про книговодство й мороження; про здоровля; про подорожування і т. і. Оголошення книжок займають цілу сторінку.

Ось одна ріжниця між американцями й нашими іміграндами: перші читають багато, другі або читають дуже мало або зовсім не читають.

КОЛИСЬ І НИНІ.

Колись були й в Америці часи, що люди читали мало. Було теж давніше в Америці багато неграмотних людей. Ще й недавно були околиці в південних горах, де багато білих людей не вміли читати й писати. Ще донедавна багато муринів не знали письма.

Та це нині вже змінилося. Білі просто всі читають. І серед муринів теж дуже мало неграмотних. Правильно кожна людина в Америці грамотна. Неграмотні це винятки.

Лишилися неграмотними хіба іміганти, що прийшли сюди неграмотні й такими остались. Це одинокі люди, що покладаються на усне оповідання, щоб дізнатися щонебудь від інших людей. Загал в Америці покладається нині вже на науку з письма, звичайно з книжки. Американська культура, як культура кожного поступового народу в світі, книжкова культура: її знаряддям книжка.

Чому це так, пізнати легко. Кілька хвилин застанови вистарчить. Наука й знання шириться через книжку хочкуди скоріше, ніж через усне передання. Люди й народи, що ще й нині покладаються на ширення знання дорогою усного передання, мусять скоро оставитися позаді народів, що для ширення знання вживають книжки.

КЛІВЛЕНД, ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРОВИЙ СПІВАК

МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ

відспіває

ДВА КОНЦЕРТИ

В СТЕЙТІ ОГАЙО, А САМЕ:

В КЛІВЛЕНД, В НЕДІЛЮ, 24. ГРУДНЯ (DECEMBER 24, 1939)

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ДОМУ, 2255 WEST 14th STREET.

В ЙОНГСТАВН, В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ (DECEMBER 31, 1939)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 525 WEST RAYEN AVENUE.

Оба концерти точно в години 7:30. Вступ 50 і 35 центів.

Фортепяновий акомпаніямент в руках панни Ірини Мусійчук. Нова й багата програма.

ЧАЙ — АНГЛИЙСЬКА ВСТАНОВА.

Кажуть, що англієць мусить мати чай. Тому відома організація „Вай-Ем-Сі-Ей" пустила в рух низку таких чайних авт, що розвозять чай жовнірам, які обороняють Англію. На світлині: Англійська королева оглядає один такий автомобіль.

ЧИТАЧІ И ПИСЬМЕННИКИ.

Коли зайде мова про причини, чому в нас не читається книжок, то можна в нас часто чути виправдання, що, мовляв, українці не читають книжок тому, що в них нема красних чи добрих книжок.

Що літератури деяких народів, у тому числі американського, багатші від літератури української, це правда, одначе з того ще не виходить, що українська література вже така бідна, що в ній не можна вже нічого знайти до читання.

Зрештою коли ми хочемо довести до того, щоби й у нас була краща література, то як це робити? Чи можна поправити літературу, коли ми не читаємо навіть такої, яку маємо?

ПРАЦЯ АВТОРА.

Цікавий причинок до цієї справи дає поява нової праці про відомого американського президента Абрагама Лінкольна, що вийшла недавно зпід пера американського письменника Карла Сендберга.

Ця 4-томова праця коштувала автора 28 років життя. Він переглянув просто все, що було написане про Лінкольна, а цього було багато, бо самих книжок про Лінкольна є сотири тисячі. Він переглянув усі сучасні з Лінкольном листи, новинки, документи. Він подорожував по всьому краю й розпитував про Лінкольна всіх людей, що його знали, і всіх людей, що знали тих людей, які знали Лінкольна. Він був у кожній місцевості, де жив Лінкольн, і подорожував кожною дорогою, котрою подорожував Лінкольн. Він запізнався з піснями, одінням, звичаями, жартами того часу.

З такої великої праці вийшла дуже вартісна праця. Признають це всі критики. Це зрештою є зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу цю масу праці, яку Сендберг вложив у книжку.

Здавалосяб, що вся справа в самому авторі. Одначе чи справді лише в самому Сендбергу? А чи можливо, щоб Сендберг брався за таку працю, колиб він знав, що його працю по виданні прочитає всього кількасот читачів? Чи нема поза 28 роками праці Сендберга переконання, що коли ця довжезна праця скінчиться, то громадянство, котрому він подасть цю працю, оцінить її належито, принаймні читаючи її сотками тисяч?

ДАЙТЕ ДАРУНОК ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Що року більше і більше читачів замовляє „Свободу" як дарунок для приятелів. Чомуб не зробити цього Вам? Замовте для приятеля „Свободу" на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), у гарній різдвяній коверті, з різдвяною карткою, яка повідомить його, що Ви замовили для нього „Свободу" як дарунок. Дайте Ваше замовлення ще сьогодня. Лише виповніть залучений блянкет:

Висилаю $6.00 на річну передплату _____

Висилаю $3.25 на піврічну передплату _____

Висилайте „Свободу" на _____

Його адреса _____

Місцевість і стейт _____

Моє імя і адреса є: _____

Кожного дня Ваш приятель буде одержувати „Свободу" й буде мати гарну памятку з Вашої дбайливости.

Пишіть до:

"SVOBODA,"

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jeraey City, N. J.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На „Бюро" і визвольну акцію.

Центральний Комітет Українських Національних Організацій міста Елізабет, Н. Дж., переслав через Обєднання з Листопадового Свята $60, з призначенням: $30 на Українське Бюро у Вашингтоні і $30 на визвольну акцію, яку веде Обєднання.

Микита Галінович і Петро Остапчук передали через Обєднання збірку з несподіваної гостини в громадян Паливчаків в Елизабеті, Н. Дж., у висоті $15. Ця збірка призначена на одіж і поживу для военних українських утікачів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З життя громади.

Збори У. Н. Дому відбулися в неділю, 19. жовтня. Зборами проводив голова Н. Дому, д-р А. Кібзей. Обговорювано справи, звязані тісно з розвитком цієї інституції. Були порушені справи хору, аматорського гуртка й інші, а також докінчення горішньої салі-авдиторії. Побажаним булоб, щоб у майбутньому екзекутива У. Н. Дому постаралася про низку відчитів на ріжні теми. В Дітройті не брак усякого роду професіоналістів, як: лікарів, адвокатів, інжинірів, учителів, а навіть добре орієнтуючихся політиків, які моглиб хоч раз на місяць виголосити відповідний реферат на довільну тему, щоб обзнайомити наш загал з найконечнішими життєвими проблемами. Нераз трапляється, що наш громадянин не може собі дати ради в дискусії. А все це робить необзнайомлення теперішніх подій, а навіть помилкове їх розуміння. Крім цього треба заохочувати людей до читання своїх часописів (піддати думду, яких часописів), книжок, а також передплатити для У. Н. Дому низку часописів і журналів, тутешніх і европейських, очевидно українських, які виховувалиб наше громадянство та сталили характери в теперішніх важких хвилинах.

Молодь: Найважнішою проблємою кожного народу є його молодь і проблєма ця повинна охопити й наш загал. Наша молодь, здебільша зорганізована в клюби та Союзові відділи, замало інтересується українським громадським життям. Для неї треба давати час до часу короткі реферати на суспільно-політичні теми. Вірю, що в серці кожного нашого юнака є якась іскра українського патріотизму, але всетаки іскру цю треба часто ще й роздмухувати, щоб вона не пригасла. Тому не занедбуймо нашої молоді.

Тарас Бульба: Вечором того самого дня, зараз по зборах, відіграли аматори Робітничого Дому з Гемтремку „Тараса Бульбу". Проголошено це через радіо як „перлину української театральної штуки". Та виглядає, що ця штука зовсім не є „перлиною", бо має забагато в собі польської пропаганди. Можливо, що це є найслабший твір нашого великого драматурга М. Старицького, який з Гоголевого твору переробив драму. Якийсь п. Красносельський величає в „Народній Волі" аматорів Роб. Дому, але в цих аматорів нема нічого навіть аматорського... Між артистом і аматором є велика ріжниця. А якби правдиві артисти грали штуки так, як „артисти" з Роб. Дому, то дуже скоро наше театральне мистецтво пішлоб „шкереберть".

Нова церква: В Дітройті зорганізовано нову церкву майже виключно членами Чорноморської Січи. Церква незалежна. Не узнає над собою ні єпископа ні архимандрита.

Ювилей: Дня 26. листопаду відбувся в У. Н. Домі величавий ювилей-бенкет 292 від. У. Н. Союзу, на якому був присутній п. Солободян, гол. фін. секр. і касієр. Про перебіг того свята буде напевно обширний звіт. Одначе не від речі буде згадати, що аранжери свята оставили дуже мало часу п. Слободянові, на якого промову спеціяльно нарід чекав. Промова п. Слободяна викликала в слухачів велике враження, а по закінченні бурю оплесків. Чи не краще буде в будуччині давати гостям більше часу на промови? Своїх чуємо й так раз-у-раз.

Річні збори У. Н. Дому не за горами. Назначено день 25. грудня. Кожен член повинен заздалегідь подумати над тим, хто найвідповідніший увійти до екзекутиви. При тім не треба нікого „протегувати", тільки послугуватися здоровим розсудком та справедливістю. Віримо, що наше членство оцінить при тому довголітню працю д-ра А. Кібзея і дасть йому за труд моральну заплату.

Федераційні збори відбулися 24. м. м. під проводом адв. І. Кузя. Там же рішено вступити в члени „Комюніті Фонду", а також вибрано делегатів на Укр. Конгрес, скликаний „Обєднанням". На зборах були делегати від усіх товариств.

Пані О. Лепкова концертувала в Дітройті 3. грудня в Арт Мюзеум. Присутніх було коло 350 осіб, а як на дітройтську кольонію, то цілком замало. Правда, саля, яку винайняв СУА, є цілком малою салею, приспособленою не до концертів, а до наукових викладів. Ті, що були на концерті, є захоплені співом нашої артистки.

С. Кв.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Виступ українських танцюристів.

У суботу, 25. листопаду, відбувся у Гимал Далед Клюбі виступ клюбу українських танцюристів при укр. прав. церкві св. Михайла на користь европейських збігців.

Крім українців виступали ще шведи, норвежці, данці, чехи та голяндці. Українці дістали найбільше оплесків. У кінцевій процесії провід вела українська танцюристка з американським прапором, за яким наступали прапори всіх тих народів, що виступали на вечорі.

Присутніх було понад 500 осіб.

ВЯЗНІ ДО АРМІЇ.

Преміер Гепбурн заявився за те, щоби вязні, які є засуджені на короткий час тюрми, вступили до армії. Тому, що онтерійські шпиталі переповнені, опорожнені в такий спосіб вязниці могли би бути перетворені на шпиталі.

КАЛЄНДАР СВОБОДИ

— на —

РІК ПЕРЕСТУПНИЙ

1940

НЕЗВИЧАЙНО БАГАТИЙ ЗМІСТОМ:

КАЛЄНДАРСЬКА ЧАСТЬ

кромі календаріюма має ріжні календарні статті про час, його рахубу й мірення, про початок Нового Року, про погоду й теплоту.

ОБЄМИСТА ЧАСТИНА РІДНОГО КРАЮ

поведе читача низкою коротких статтей почерез головніші міста України, в степи й яри України, на Дніпрові пороги; згадає йому красу української ночі; пригадає велич української історії, славного запорозького ватажка Данила Нечая, нагадає чар Олекси Довбуша, покаже лячну ляхам особу гетьмана Хмельницького й пригадає ніжні сторони цього закаленого лицаря, гетьмана Івана Мазепи.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ

покаже, як високо ставить український народ жінку і яку велику ролю грала жінка в історії України.

ВЕЛИКА ПЕРЕЛОМОВА ХВИЛИНА,

котру ми тепер переживаємо, змальована в статті про економічні прямування й в статті про сучасну війну. Низка образків вимовно цю війну ілюструє.

ЖИТТЯ ІМІГРАНТА

взяте під увагу в цілому ряді статтей про важні справи іміганта.

РОЛЯ У. Н. СОЮЗУ

представлена з трьох сторін трьома головними урядниками цієї найбільшої української запомогової організації.

ВІДДІЛ ЗДОРОВЛЯ

дає важні для здоровля ради.

До того ріжна цікава всячина, жарти, анекдоти, тощо.

ВСЕ ЦЕ СКЛАДАЄТЬСЯ НА ЦІКАВУ КНИЖКУ, ПОВНУ ВІЧНО ПОТРІБНИХ ІНФОРМАЦІЙ, СПРАВЖНЮ ЦІЛОРІЧНУ НАСТОЛЬНУ КНИГУ.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в:

"SVOBODA"

81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ЛИШАЄТЬСЯ ЛИШЕ

4

ДНІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ

а 19 до наших свят

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям.

Друге, замовте гарні СТІННІ КАЛЄНДАРІ для прикраси хати.

Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЄНДАРІ, щоби мати що читати через цілий рік.

Четверте, нехай „Свобода" ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

ОБРАЗИ
ІСУСА ХРИСТА
— або —
СВЯТОЇ МАРІЇ

в українськім стилі в прекрасних кольорах, вид. „Тема".
Величина 20 цалів через 15 цалів.

Купіть їх, оправте в рамці і дайте на Різдвяний Дарунок або їх самі задержіть для прикраси своєї хати.

Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц.
Ціна Образу Святої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:

ВОЛИНЬ, славна повість Уласа Самчука, в трьох томах $4.25

ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двох томах $2.00

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко $1.75

НОВЕЛІ, ПОВІСТИ,
всі гарно оправлені. Замовте кілька:

ЗАМОК У КАРПАТАХ ..... $ .50
СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ ..... $ .65
СТЕПОВІ ОПОВІДАННЯ ..... $ .65
ЗА НАЖИВОЮ ..... $ .65
ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ..... $ .65
МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК $1.10
СИН ЗЕМЛІ $1.10
ГРЕМИТЬ ..... $ .65

ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ:
Швейко на фронту $1.00
Швейк в запіллі $1.00

ГАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів через 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі $1.50
у полотняній оправі $2.50
у люксусовій оправі $3.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі $1.25

ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі $2.50

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, книгарня „Свобода" гарно опакує в гарний святочний різдвяний папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем дарующого й святочними життями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвяних замовлень, просимо замовляючих замовити дарунки тепер, щоб ми могли їх гарно приготовити до висилки.

"Svoboda"
81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILLIAMSTOWN, N. J. The St. George Society, branch 307 of U. N. A., will hold their meeting Sunday, December 24, 1939 at the St. Peter & Paul Church Basement in Williamstown, N. J. — Joseph Arkatyn, Sec.

ДУРГАМВИЛ, Н. Й. Річні збори Тов. Рільник, від. 188., відбудуться 24. грудня, в годині 1:30 пополудні. Проситься всіх членів явитися на означений час. Буде вибір уряду на 1940. рік і інші справи до полагодження. — Й. Соханя, предс.; М. Крохмалюк, кас.; Т. Харітон, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Річний мітінг Бр. св. Михаїла, від. 308., відбудеться в неділю, 24. грудня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. вулиця, Ість Ст. Луіс, Ілл. Котрий член не прийде на цей мітінг, заплатить кару одного доляра, а урядник 2 дол. — Іван Селяник, предс.; Петро Івасишин, секр.; Йосиф Зіомбра, кас.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 104., відбудуться в неділю, 24. грудня, в годині 3. попол., в Народнім Домі. Проситься всіх членів, як місцевих, так і позамісцевих, прийти на ці збори як один. Уряд і контр. комісія здадуть справоздання з річного діловодства, а потім буде вибір нового уряду на 1940. рік. Ті члени, що довгують до братської каси, щоби прийшли і вирівняли свій довг. Повідомляється, що в той самий день будемо обходити патрона цього братства св. О. Николая. Кожний член має явитися точно в годині 9:30 рано в аНрод. Домі, звідки підемо всі разом з прапором до церкви. Хто з членів не явиться і не виступить на річні збори буде караний після ухвали, що запала на останніх зборах. По мітінгу буде несподіванка і перекуска для членів. Проситься всіх членів, котрі взяли тікети до розпродажі, щоби принесли в той день в годині 2. попол., де секр. буде відбирати. Проситься членів, щоби старалися привести по одному новому членові. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

БОСТОН, МАСС. Річні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238., відбудуться в суботу, 23. грудня, в 7. годині вечером, в церковній галі. На ці збори повинен кожний член прибути, та хотяй раз у рік відбути спільно нараду для добра Батька Союзу. На зборах почуєте, що наш відділ за цей рік зробив. Наш відділ мав цею рік за найкращий у цілім своїм існуванню, бо 'від. урядники і члени разом щиро працювали й кожний щиро виконав свій обовязок. Буде вибір уряду на 1940. рік. Тож думаємо, що кожному щирому членові залежить на тім, щоби до уряду ввійшли щирі українці та щирі Союзовці, щоби наш відділ ще краще поступив вперед. Проситься на цей вечір відложити всі свої домашні справи, а на збори прийти й інших заохотити. Хто ще не є в Союзі, той повинен прийти на ці збори та вписатись сам і своїх дітей. — П. Мороз, предс.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Річний мітінг Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 102., відбудеться в неділю, 24. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калич і Вест 7. ул. Кожний член обовязково повинен явитись на річних зборах, бо буде справоздання за другий піврік і вибір нового уряду на 1940. рік. Член, що не явиться на річних зборах, буде підлягати карі. Жінки, котрі належать до нашого Братства, також можуть бути присутні на зборах. Тож просимо всіх членів, як мужчин, так і женщин, по Сл. Божій всі до галі. Довго тримати вас не будемо. За 2 годнин буде все в впорядку. Контроля в суботу, 23. грудня, під ч. 9114 Fuller Ave. — Г. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Річні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в суботу, 23. грудня, в годині 5. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. На ті збори обовязково має явитись кожний член і членица, щоби вислухати справоздання уряду з його діяльности за цілий рік та дати свій осуд, як рівнож вибрати уряд на 1940. рік. Панове Союзовці! Прийдіть усі хач раз у рік! Радо витаємо всіх. — Іван Форись, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, кас.

ДАРУНКИ НА СВЯТА

ЦАРІВНА
Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і бореться з надлюдським завзяттям за повне зрівняння пригнобленої жінки $2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА
Під цим чоловічим імям писала Марія Вілінська безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки $1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА
Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах ..... $ .90

ОЛЮНКА
Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюнки, а притому цікаве життя ходачкової шляхти $1.25

ВІДРОДЖЕННЯ
Великий московський письменник Лев граф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхтич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниця; доля немовби покликала звідника на суддю зведеної, але направду мате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трьох частях, у двох томах) $2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:

РОКСОЛЯНА
Повість з часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українка, що попала бранкою в татарську неволю, потім стала вибраною жінкою турецького султана (з образками Михайла Фартуха) ..... $ .50

МАЛІ ГЕРОЇ
16 ріжних оповідань про ріжні геройські вчинки дітей (з ілюстраціями) ..... $ .85

ОДАРКА
Оповідання Андрія Чайковського для дітей з малюнками Петра Андрусева) ..... $ .35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА
Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями) ..... $ .15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ
мистецький твір італійського письменника Кольодія, сумна й весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями) $1.00

Перешлемо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви схочете цей дарунок зробити. Перешлемо так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опаковуємо в гарний святочний різдвяний папір, а на кожній книжці випишемо ймення дарующого та ймення обдарованого.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи":

"SVOBODA,"
81-83 GRAND STREET (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЄНДАРІ

Витніть на лінійці, залучіть грошевий переказ або почтові марки й зашліть листом до:
SVOBODA, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

П. Т. Залучаю тут { грошевий переказ / почтові значки } на суму $____

_____ центів і прошу вислати _____ примірник____

КАЛЄНДАРЯ СВОБОДИ НА 1940. РІК на адресу:

Імення: _____

Ч. дому й вулиця: _____

Місто й стейт: _____

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Ювилейне Свято.

З нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу місцеві два відділи УНС, 34-тий і 276-тий, влаштували ювилейне свято, на котре запросили також відділи інших місцевих українських організацій, а то 108-мий і 22-гий відділ У.Н.П. Кодо 3 год. попол. саля вже була виповнена членами і гістьми. Тостмайстер п. Теод. Судя попросив усіх сідати до столів. Предсідник від. 276, п. Григорій Лазар, відкрив свято короткою промовою й опісля проводив святом до кінця п. Судя, покликаючи до слова ріжних бесідників. Як першого промовця він покликав адв. О. Малицького з Клівленду, як головного контрольора У. Н. Союзу, котрий у своїй промові вияснив про У. Н. Союз і закликав приявних, головно молодь, щоб вступила до цеї великої і сильної української організації. Його промову приявні нагородили ряснимі оплесками.

Хор укр. прав. церкви під проводом п. І. Новаківського відспівав американський гимн, по чім тостмайстер покликав на промовця нашого місцевого борджиса, М. Дж. Каула, щирого приятеля українців, який у своїй промові сказав, що хоч українці в Америці мають кілька запомогових організацій, то проте найсильнішою з них є „батько" — український Народний Союз. Він взивав приявних українців, щоб не йшли до чужих запомогових організацій, маючи такий знаменитий власний запомоговий Союз. „Помагайте самі собі, бо чужий вам не поможе", закінчив пан борджес свою промову. Його нагороджено щирими оплесками.

Далі покликано до слова паню М. Малєвич, як заступницю гол. предсідника У. Н. Союзу, яка в своїй промові змалювала користі У. Н. Союзу, що він дає своїм членам. Бесідниця говорила, що хоч У. Н. Союз всюди по місцях переходить ріжні боротьби зо своїми ворогами, то проте він вийде переможно, як усе дотепер виходив. Пані Малєвич закликала молодь, щоб вступала до У. Н. Союзу і забирала місця старих, які поволі відходять раз на все, залишаючи свої місця і майно молодшим поколінням.

Далі тостмайстер закликав приявних до споживання тих добірних страв, які зготовили членици 276 відділу. По перекусці покликано до слова пароха укр. прав. церкви, о. Королишина, який висказав чимало теплих завваг на адресу У. Н. Союзу.

Знов виступив хор під проводом п. Новаківського, а по відспіванні пісень сам диригент забрав слово і закликав молодих горнутись до У. Н. Союзу. Далі п. Суддя покликав до слова працюючого вже 20 літ у своїм відділі секретаря М. Фука, який коротко, але ясно сказав, що не треба нам уже нині дуже хвалитись тим, чим є У. Н. Союз, бо про нього вже всі українці тут в Америці і поза нею знають. Ми повинні далі єднатись під крилами У. Н. Союзу та в той спосіб творити велику українську суспільну силу.

Ще говорив до молоді адв. Малицький по англійськи, а далі тостмайстер покликав до слова п. Лисяка, що також висказав прихильні слова про У. Н. Союз та його добродійства. Далі говорив п. Кульчицький і висказав жаль, що на те гарне свято не явились деякі члени У. Н. Союзу, а навіть деякі відділові урядники. Говорила теж пані Матух та закликала молодь вступати в ряди У.Н.С. Тостмайстер подякував щиро всім бесідникам і на закінчення всі відспівали „Многая літа".

Секр. М. Фук подякував відділам У.Н.П. і панові борджесові, адв. Малицькому і пані Малевич, після чого розпочалася забава з танцями. Всі бавились гарно до пізної ночи.

Добре булоб, щоб У. Н. Союз позакладав школи серед молоді, як треба організувати відділи. Такі школи мають американські компанії і це приносить їм велику користь. Серед нашої молоді є багато охочих осіб, але не знають, як узятись за те діло. Корисним булоб ту справу порушити на річнім засіданні У. Н. Союзу.

Михайло Фук, секр.

ПЕРЕКОНАВСЯ

Підчас розгляду одної справи посадником міста Альбукерке, в Новім Мексику, посадник Клайд Тинґлі викрикнув: „Це недобрий закон! Звідки він узявся?"

„Його ухвалено в 1937 році", відповів адвокат посадника, „і його підписав тодішній губернатор".

Губернатором тоді був Клайд Тинґлі.

СПАЛИВ ЖИВЦЕМ ВЛАСНОГО ТАТА

В громаді Думітрешть, пов. Сорока (Румунія), побив син свого 86-літнього батька Єремію Сокірця й облив його нафтою та запалив. На крик батька збіглися сусіди, але було вже запізно, бо нещасний чоловік згинув. Власті арештували звироднілого сина.

СПРАВЛЕННЯ.

В 11 уступі звіту фін. секр. „Обєднання", Д. Галичина, поміщеним у ч. 293 „Свободи" має бути:

„Жертвенність була в нас завжди тим чинником, що піддержувала нашу тісну спілку з краєм..."

DR. M. SMITH
MOVED TO
353 EAST 19th STREET
between 1st & 2nd Avenues
NEW YORK CITY
Tel. STuyvesant 9-1679
Hours: 12—2; 6—8.

Д-р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого сполучення.
● Гемороїди й жилаки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—1.
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
доводять до безпотрібного терпіння.
Аналіза крови, лучі „Екс", аналіза сечі, медична екзаминація
ПО НИЗЬКИЙ ЦІНІ
запевняють удачну дієтноту.
Ревматичні стани, „Гей фівер", астма, клопоти відходової кишки, піхура, залоз і шрок лікується модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.
DR. DERUHA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10.—2. год. і від 4.—9. У неділі від 10.—2.
Осібна ждальня для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга ширa і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(45)

Боротьба розпочалася. З бурчанням дикої звірюки кинувся жовтий велетень на Тарзана. Він вимахував величезним дрючком, ще поки зблизився до противника. Тарзан також приняв войовничу поставу. Всі мязи його напружились і відбивали собою велику силу та готовість. Крім того він також видав із себе оклик боротьби.

„Гей, цей великий дикун готов справді ушкодити нам Тарзана. Я до цього не допущу, і хай діється що хоче, я йду йому на підмогу", закликав Пері. Дарно миттю спинив його і заговорив: „Лиши Тарзана. Він твоєї помочи не потребує". Та в черговик кількох хвилинах і Дарно почав сумніватись у свої слова.

З великим розмахом замахнувся дикун дрючком у напрямку голови Тарзана. Але Тарзан ухилився. Тарзан, подібно як зо звірами, також з людьми уживав тої штучки, що до останнього моменту не зраджувався, що думає робити. Він ухилявся від дрючка, як той уже був лиш кілька цалів від його голови. Це баламутило великана.

Розлючений зручністю Тарзана, дикун розмахнувся тепер дрючком і шпурнув ним у Тарзана. Мов стріла пустився дрючок до нього. Всім завмерли серця. Та найбільше з усіх була зворушена королева Агті. Вона тепер дуже бажала, щоб Тарзан вийшов переможцем. Але в тім випадку її королівської сили було замало.